

בתי המשפט

א 001392/03

בית משפט השלום נצרת

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

בעניין: גורדון ניב

התובע

ע"י ב"כ עו"ד גאנס פריד

נגד

פלאוט סטיבן

הנתבע

ע"י ב"כ עו"ד משגב חיים

פסק דין

רקע עובדתי כללי וטענות הצדדים

1. ענייננו בתביעה על פי חוק איסור לשון הרע.
2. התובע הוא בעל תואר דוקטור במדעי המדינה, מרצה באוניברסיטת בן גוריון מאז שנת 1999, ותחום התמחותו הוא מחשבה מדינית וזכויות אדם. הנתבע הוא בעל תואר פרופסור, מרצה חבר באוניברסיטת חיפה בבית הספר למוסמכים במינהל עסקים.
3. התובע טוען כי הנתבע פרסם אודותיו מאמרים וכתבות אשר בהם ייחס לתובע תכונות קשות, הוציא את דיבתו לרעה, ייחס לו תארים בוטים ופוגעים, ביזה את התובע בהזדמנויות רבות, והכל בהעדר תום לב, תוך כוונה לפגוע במעמדו, בשמו הטוב, במקום עבודתו, ובמקור פרנסתו של התובע. הנתבע טוען כי הפרסומים שהוא פירסם אודות התובע הינם בגדר הבעת דיעה לגיטימית אודות מעשיו, פועליו, התנהגותו של התובע אשר ראויות לכל גנאי לפי דעתו של הנתבע, והם נעשו בתום לב.

בתי המשפט

א 001392/03

בית משפט השלום נצרת

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

הנתבע מכחיש חלק מהפרסומים שהתובע מייחס לו, ומודה בחלק מהם, והחלק בו מודה אינו מהווה לשון הרע לטענתו.

4. הפרסומים נשוא המחלוקת כולם פורסמו באתרי האינטרנט, דבר שמקשה על מלאכתו של בית המשפט לאתר את מקורם כפי שיפורט בהמשך.

5. התובע והנתבע דוגלים בדעות פוליטיות מנוגדות, ואף נמצאים בקצוות הרחוקות של הקשת הפוליטית בישראל.

אי לכך הובהר לצדדים מלכתחילה כי בית המשפט לא ישמש במה להתנגחות פוליטית, כי לא יותר וויכוח בין ימין ושמאל וכי אין זה המקום לפסוק בין הדעות של בעלי הדין, לא הדעות הפוליטיות ולא האמונות האידיאולוגיות של מי מהם.

אף אחד מבעלי הדין אינו "עומד לדין" כאן על אמונותיו, נטיותיו ודעותיו הפוליטיות, ולא מתפקידו של בית המשפט להכריע "מי צודק" מבין השניים, ואיזה נטייה פוליטית היא "הנכונה".

6. הוגשו תצהירים בתיק, וב"כ הצדדים קיבלו את המלצת בית המשפט להסתפק בחקירה נגדית מוגבלת של בעלי הדין, והגשת סיכומים, וכך אכן פעלו.

7. השאלה היחידה, אם כך, העומדת על הפרק היא, אם הפרסומים שפרסם הנתבע אודות התובע, אלו שהודה בהם, או אלו שהוכח כי פורסמו על ידו, יש בהם כדי להוות לשון הרע.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

הבחינה כמובן תיעשה בהתאם לתנאים של חוק איסור לשון הרע, ובהתאם לפסיקה הענפה שניתנה באותו נושא, ורק במידה והתשובה תהיה חיובית, נעבור להגנות להן טוען הנתבע של אמת דברתי וכי הפרסום נעשה בתום לב.

חופש הביטוי מול הזכות לשם טוב:

8. זהו מקרה קלאסי של התנגשות חזיתית בין שתי זכויות יסוד: הזכות של הנתבע לחופש הביטוי מול הזכות של התובע לשם טוב.

תכליתו של חוק איסור לשון הרע, ומבחני הפסיקה שגובשו על פיו, היא באיזון העדין והראוי בין שתי זכויות אלו, כשנקודת האיזון תיטה כמובן לכאן או לכאן לפי נסיבותיו של כל מקרה.

9. על ערכה וחשיבותה של הזכות לשם טוב נאמר ע"י כב' הנשיא ברק בע"א 214/89 אבנרי נ. שפירא, פד"י מג' (3) 840 בעמ' 856 כדלקמן:
"כבוד האדם ושמו הטוב חשובים לאדם כחיים עצמם. הם יקרים לו לרוב יותר מכל נכס אחר".

ובבג"ץ 6126/94 גיורא סנש נ. רשות השידור, פד"י נג' (3) עמ' 817, נאמר בעמ' 832 כי:

**"אכן הזכות לשם הטוב של האדם היא ערך יסוד בכל משטר דמוקרטי. היא תנאי חיוני לחברה שוחרת חירות. היא מבוססת בין השאר, על הצורך בהערכה פנימית, בגאווה אישית ובהכרה אישית בין בני אדם...
 הגוזל את רכושי עשוי לפצות אותי בממון. הגוזל את שמי הטוב גוזל את טעם קיומי. שמו הטוב של האדם קובע את התייחסותו שלו לעצמו ואת ההתייחסות של חבריו אליו. הוא קובע את יחס החברה אליו".**

בתי המשפט

א 001392/03

בית משפט השלום נצרת

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

כב' השופט ריבלין בע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ נ. אילון הרשקוביץ, פד"י נח(3) 553 קבע בעמ' 7-8 לפסק הדין כי:

"שמו הטוב של אדם - המוניטין שצבר לעצמו במהלך חייו - הוא נכס מקניינו, הנרכש לעיתים בעמל רב ולאורך זמן. הוא מהווה ביטוי חשוב לכבודו של האדם: הן כבוד במובן honor, לאמור - ההוקרה וההכרה הנובעים ממעמדו בחברה אליה הוא משתייך, והן כבוד במובן dignity, לאמור - להימנות על בני הקהילה, ובכך להגשים את עצמו ולעצב את אישיותו".

10. מאידך נאמר על חופש הביטוי ע"י כב' השופט ריבלין בפרשת רשת שוקן לעיל בעמ' 7 לפסק הדין כי:

"עיקר תכליתו של חופש הביטוי להבטיח הגנה לביטויים קיצוניים ומעוררי מחלוקת. דברי נועם, הערבים לאוזן והקלים לעיכול, אינם זקוקים להגנה של חופש הביטוי. דווקא אותן אמירות, המעוררות תחושות שליליות- הן אלה שחשופות לפגיעה, ולכן זקוקות למעטה ההגנה של הזכות הבסיסית - זכות שהיא "ציפור נפשה" של הדמוקרטיה.... יחד עם זאת, חופש אין פירושו הפקרות. כך בכלל, וכך ביחס לחופש להתבטא".

11. קיים הבדל משמעותי בין לשון הרע באמירה שכוללת עובדות המיוחסות לתובע על פי חוק לשון הרע, לבין מקרה בו הובעה דעה, אף אם הובעה בצורה בוטה, פוגענית וקשה. בפרשת רשת שוקן לעיל התייחס כב' הנשיא ברק להבחנה זו בעמ' 5 לפסק דינו בו נאמר כי:

בפני: כב' השופטת רים נדאף תאריך: 31.5.06

"מבחינה פרשנית, המשקל של חופש הביטוי מתחזק כאשר עסקינן בביטוי כגון ביקורת, סאטירה, פרודיה, טור דעות, שמטרתו בעיקר לעורר ויכוח ציבורי, אך הוא חף מהיומרה להציג אמת עובדתית. כאשר מדובר בהבעת דעה מסוג זה, הגבלת חופש הביטוי פוגעת בצורה קשה בקיומו של "שוק רעיונות" חופשי, בצורך להגשמה עצמית ובלב ליבו של השיח הדמוקרטי. סאטירה, לשם הדוגמא, בהיותה צורת ביטוי בוטה ועוקצנית, נועדה לעורר פרובוקציה, להתריס ולפעמים אף להתסיס על מנת ליצור דיון ציבורי ...

החשש לפגיעה בשמו הטוב של אדם נחלש במידת מה, כיוון שהקורא הסביר מבין שייחוס תכונות נובע מהתרשמות של המפרסם ואינו אבסולוטי....

אולם, בצד המשקל שניתן לחופש הביטוי בעת עריכת האיזון הראוי בעניין "הבעת דעה מהסוג הטהור", יש לזכור כי גם ביטוי כזה עלול לפגוע בכבודו של אדם, ולבזותו. אין לאפשר כל השתלחות פוגענית ולו מכיוון שהיא חוסה תחת הז'אנר של פרודיה או סאטירה. העלבות והכפשות אינן מוגנות. במקרים כאלו, תגבר זכותו של התובע לשם טוב".

זהותו ומעמדו של התובע

12. אין מחלוקת כי התובע הוא דמות ציבורית בולטת, הן מתוקף פועלו, מחקריו ועבודותיו בתחום האקדמאי, והן מתוקף פעילותו ואמונותיו הפוליטיות, כך שמבחנים הישימים לדמות כמו התובע בתביעת לשון הרע אינם ישימים מן הסתם לגבי אדם פרטי, עלום, שאינו פעיל בחיים הציבוריים.

התובע מעיד על עצמו כאדם המעורה בחיים הציבוריים. בתחילת שנות ה-90 ניהל הוא עמותת הרופאים לזכויות אדם, ובשנים האחרונות הוא פעיל הן

בתי המשפט

א 001392/03

בית משפט השלום נצרת

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

בתנועת "תעאיוש" (שותפות או דו קיום ערבי-יהודי) והן בחינוך למעורבות חברתית של נוער בנגב.

התובע כותב מאמרי עמדה בעיתונות הישראלית והעולמית, המתמקדים בעיקר בנושאים הקשורים לסכסוך הישראלי - פלסטיני, בנוסף למאמרים בכתבי עת אקדמאיים.

ככל שמדובר בדמות ציבורית מרכזית יותר, כך תשתנה התייחסות הפסיקה באשר להגנה על שמו הטוב של הנפגע, כי מטבע הדברים, דמות ציבורית חשובה יותר לתקשורת, ונגישה יותר לכלי התקשורת, ותוכל להגן על עצמה, להגיב או להתבטא בצורה חופשית ופומבית יותר. אדם שבוחר לקחת חלק בפעילות ציבורית פוליטית לוקח על עצמו את הסיכון שייחשף לביקורת נוקבת, ולפעמים קשה, קיצונית ופוגענית מתוקף מעמדו ופעילותו.

יפים לענייננו דברי כב' הנשיא ברק בפס"ד רשת שוקן דלעיל בעמ' 6 לפסק הדין כי:

"שיקול חשוב נוסף שיש לשקול במסגרת זו, הוא זהות הנפגע מן הביטוי, וביתר דיוק, היותו איש ציבור, דמות ציבורית או אדם פרטי...

ניתן להרחיב סטנדרט זה, ולהוסיף ולקבוע כי המשקל שיש להעניק לזכות לשם טוב נחלש גם כאשר מדובר בדמות ציבורית, אשר לה נגישות רבה לכלי התקשורת, ואשר נמצאת במרכזו של פולמוס ציבורי ...

אכן, בבחינת השאלה האם מדובר בביטוי הפוגע בשמו של אדם, בהתאם לסטנדרט אובייקטיבי, יש לקחת בחשבון נסיבות אלה. מן הרגע שמתעורר דיון ציבורי, שאינו במישור

בתי המשפט

א 001392/03

בית משפט השלום נצרת

בפני: כב' השופטת רים נדאף תאריך: 31.5.06

עובדתי, עמידותו של הנפגע צריכה להיות גבוהה יותר; עליו להיות נכון לספוג הערות ביקורתיות המתייחסות לדיון זה."

בפסק דין קודם, פסק דין אבנרי לעיל נקבע ע"י כב' הנשיא בעמ' 863 כי:

"גופים ואנשים הנושאים במשרות ציבוריות או בתפקידים שלציבור עניין בהם, נוטלים על עצמם מעצם מעמדם ותפקידם סיכונים הקשורים בהתנכלות לשמם הטוב. כמובן, אין בכך כדי להצדיק פגיעה בשמם הטוב, שהוא היקר בנכסיהם, אך יש בכך כדי להחליש את המשקל שיש ליתן לשיקול זה ביחס לחופש הביטוי".

13. השאלה אם כך האם במקרה דנן התקיימו האלמנטים של לשון הרע אשר הגנת חופש הביטוי אינה חלה עליהם.

לשם הכרעה בשאלה זו יש ליישם את המבחנים שנקבעו בפסיקה על עובדות המקרה בפנינו.

14. הפסיקה התוותה את הדרך לבחינת שאלה זו, וכב' הנשיא ברק פירט בפרשת רשת שוקן, סעיף 9 לפסק הדין, את השלבים שיש לעבור על מנת להגיע לתוצאה הסופית בכל מקרה ומקרה כדלקמן:

"ניתוח ביטוי במסגרת עוולת לשון הרע נעשה בארבעה שלבים. בשלב הראשון, יש לשלוף מתוך הביטוי את המשמעות העולה ממנו, לפי אמות המידה המקובלות על האדם הסביר. כלומר, יש לפרש את הביטוי באופן אובייקטיבי, בהתאם לנסיבות החיצוניות וללשון המשתמעת. בשלב השני, יש לברר, בהתאם לתכלית החוק לאיזונים חוקתיים, האם מדובר בביטוי אשר

בתי המשפט

א 001392/03

בית משפט השלום נצרת

בפני: כב' השופטת רים נדאף תאריך: 31.5.06

החוק מטיל חבות בגינו, בהתאם לסעיפים 1 ו-2 לחוק. בשלב השלישי, בהנחה שעברנו את המשוכה השניה, יש לברר האם עומדת למפרסם אחת ההגנות המנויות בסעיפים 13-15 לחוק. השלב האחרון הוא שלב הפיצויים."

15. באשר לשלב הראשון, המבחן לקביעת הפרשנות והמשמעות הטמונה בפרסום הוא מבחן אובייקטיבי, דהיינו מנקודת מבטו של הקורא הסביר, מה ניתן להבין מהכתבה או הפרסום. אין בהכרח כל זהות בין נקודת הראות של התובע שטוען לפגיעה מהפרסום, שהיא נקודת ראות סובייקטיבית, ואולי אף רגשית סנטמנטלית, לבין נקודת הראות האובייקטיבית של הקורא הסביר, ולמעשה נבחנו בפסיקה מקרים רבים בהם ההבדל בין נקודות המוצא האלו היה כה משמעותי ועצום עד שנקבע שלא התקיים כלל לשון הרע ונדחו תביעות, על אף תחושת העלבון וההשפלה של התובע.

בשלב השני יש ליישם את מבחני הפסיקה על עובדות המקרה דנן, ולקבוע אם יש באותו פרסום, כפי שנתפס אצל קורא סביר, כדי להוות לשון הרע במובן החוק, והבחינה תעשה באופן ספציפי לעניין כל פרסום מהפרסומים נשוא התביעה.

בשלב השלישי, ובמידה ונקבע כי הפרסום כלל לשון הרע, יבחנו ההגנות שמעלה הנתבע בפרשת הגנתו.

בשלב האחרון כמובן תבחן שאלת גובה הפיצוי.

הבחינה של כל פרסום תעשה באופן מרוכז, כך שבגין כל אחד מהפרסומים יבחנו שלושת השלבים הראשוניים במקשה אחת ובמשולב, כפי שניתן לראות אף בסיכומי ב"כ הצדדים.

בתי המשפט

א 001392/03

בית משפט השלום נצרת

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

הפרסומים:הפרסום הראשון

.16 ביום 25.2.01 פרסם הנתבע באתר OPINIONET מאמר בשם:

"Haaretz promotes Jewish for Hitler"

במאמרו מתייחס הנתבע לביקורת שפרסם התובע בעיתון הארץ על ספרו של נורמן פינקלשטיין "תעשיית השואה", ולהלן הקטעים הרלוונטים ממאמרו של הנתבע:

Neve Gordon claims to teach "political science and government" and has a PHD from Notre Dam University. His academic publication record (available under faculty of www.bgu.ac.il/politics) consists largely of articles in Marxist journals, in the "Journal of Palestine Studies" (a PLO front group), and in "Z" Magazine, an American far-left pop magazine as "academic" as Rolling Stone Magazine and far more extreme than the Tikkun. He claims to be an expert on "torture", by Jews of course and never by Arabs. He is a groupie of gay Marxist deconstructionist "philosopher" Michel Foucault, a man who allegedly murdered when he intentionally infected other gay men in San Francisco after discovering his own AIDS infection. Gordon's

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

political orientation can be seen from a letter to the editor in Haaretz, oct 27, 2000 (co signed by Yigal Brunner of Tel-Aviv University political science) in which he says that Israel and Barak only understand violence and so the Arabs should engage in more of it.

Gordon strongly approves of Finklestein's claim that the Holocaust is being used by racist Jews to justify their presence in Palestine and oppress Arabs. He agrees that the use of the Holocaust as "extortion" to extract money from Germans and others is a crime. The fact that the Haaretz gave the review of the "book" to such a person, and the fact that it ran a favorable review of a "book" by a Jewish Holocaust denier, shows that Haaretz is sinking ever deeper into the cesspool of its leftist Jewish Anti-Semitism. The fact that Ben-Gurion University employs Neve Gordon speaks volumes about the hiring practices at the University."

אותו מאמר פורסם אף ב- www.conservativetruth.org

17. התובע טוען כי יש באותו מאמר משום לשון הרע, הן לאור כותרת המאמר והן לפי תוכן המאמר.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

התובע טוען כי יש בכותרת המאמר כדי לייחס לתובע תכונה של "יהודי למען היטלר" כפי שניתן להבין למקרא הכותרת. התובע טוען כי במאמר נזכרו שני יהודים בלבד, הוא עצמו ונורמן פינקלשטיין, כך שהכותרת המדברת על "יהודים למען היטלר" בהכרח מתייחסת גם אליו. התובע טוען כי לכותרת של מאמר יש כוח והשפעה מיוחדים על הקורא, וגם אם אין בגוף המאמר התייחסות מיוחדת לנושא הכותרת, הרי הכותרת משאירה בזיכרון הקורא השפעה לאורך זמן.

מאידך טוען הנתבע כי הכוונה בכותרת המאמר לא היתה לתובע אם כי לנורמן פינקלשטיין, מכחיש שואה ידוע, לטענת הנתבע, ומי שקורא את הכתבה יידע שהכוונה איננה לתובע אלא לפינקלשטיין.

18. אומנם למקרא הכותרת של המאמר קורא סביר יכול להגיע למסקנה שהכוונה לשני היהודים המוזכרים בכתבה. הכותרת מדברת בלשון רבים "הארץ מקדם יהודים למען היטלר" ולא "יהודי למען היטלר", ואילו הייתה הכוונה למחבר הספר פינקלשטיין בלבד ניתן היה להשתמש בלשון יחיד כאמור לעיל.

יתרה מכך, למקרא גוף הכתבה ניתן לראות כי הנתבע מביע ביקורת רועמת במאמרו על עיתון "הארץ" לא רק בגלל הפרסום של ספרו של פינקלשטיין "תעשיית השואה", אלא מביע תרעומת גם על כך שעיתון הארץ בחר לבקש דווקא מהתובע לכתוב ביקורת בעיתון על אותו ספר, ביקורת אוהדת לדבריו של הנתבע.

תרעומת זו דווקא מתיישבת עם הכותרת של המאמר, שעיתון הארץ מקדם שני יהודים אלו, פינקלשטיין, בפירסום ספרו דלעיל, וכן התובע בכך שפירסמו את הביקורת שלו בעיתון על אותו ספר.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

תוכן הכתבה, אם כן, מתאים לכותרתה ומכך עולה כי הכוונה בכותרת התייחסה גם לתובע ולא רק לנורמן פינקלשטיין.

19. כותרת של מאמר או כתבה אמורה להיות חזקה, מושכת את העין, ומסקרנת את הקורא כדי שימשיך ויקרא את הכתבה, לפיכך ניתן לייחס לכותרת של מאמר משקל סגולי מיוחד באספקט של השפעה על הקורא הפוטנציאלי.

על חשיבותה ומעמדה של כותרת למאמר כתב כב' השופט חשין בע.א. 5653/98 אמיליו פלוס נ. דינה חלוץ ואח', פד"י נה(5) 865, 874 :

"כותרת לרשימה או למאמר מייחדת לעצמה מקום כבוד בפרסומים בעיתונות, ולא תמיד יהיה זה נכון לייחס אותו משקל ומעמד לכותרת ולדברים הבאים בטקסט ובכיתוב הרגיל מתחת לכותרת.

הכותרת נודע לה משקל יתר בפרסום, הכותרת היא דבר הדפוס הבולט שבפרסום, אותיות הכותרת מודגשות במיוחד, ויש שגודלן הוא כגודלן של אותיות של קידוש לבנה ... כותרת למאמר או לרשימה מפגינה עוצמה וכוח, עוצמה וכוח המצויים בידיו של האדם השולט בעיתון.

בשים לב למעמדה זה היחודי של הכותרת, שאלה היא אם תמיד ובכל מקרה, יש לקוראה - כדבר ההלכה האמורה - בצוותא, יחדיו עם הרשימה שתחתיה, או שמא נאמר יש לה לכותרת - למצער, לעתים - מעמד משל עצמה, משל היתה חי הנושא את עצמו.

ואומנם, ההלכה הכירה בייחודיותה של הכותרת, ולא אחת נקבע כי לעיתים יש וראוי לבחון את הכותרת בנפרד מגוף הכתבה. אחד הטעמים העיקריים לכך הוא שיש שהקוראים בעיתון לא יקראו אלא את הכותרת וידלגו על הכתבה; כך למשל

בפני: כב' השופטת רים נדאף תאריך: 31.5.06

בשל העדר פנאי לקריאה. ואולם יהיו הטעמים לכך כאשר יהיו, תופעה זו של קריאת כותרות בלבד (תוך בחירת רשימה אחת או שתיים לקריאתן למתחילתן ועד סופן) מוכרת לכולנו, ומכאן החשיבות היתרה הנוגעת לכותרת רשימה באשר כותרת היא".

20. קורא סביר, שקורא את הכתבה, הכותרת יחד עם גוף הכתבה, יכול להגיע למסקנה שהנתבע התכוון לתאר את התובע כ"יהודי למען היטלר".

21. ביטוי זה הוא קשה ופוגע, ללא כל ספק, ואין הוא יכול להיכנס לתחום של "הבעת דיעה", או ביקורת ליגיטימית מצידו של התובע.

22. כל חטאו של התובע היא שהוא פירסם ביקורת על ספרו של נורמן פינקלשטיין, "תעשיית השואה".

בתצהירו מתייחס התובע לתוכן הביקורת, כאשר הוא מציין כי הוא הסכים עם חלקים בספר, וחלק על קטע מהותי בתיזה של פינקלשטיין לגבי השואה. התובע כתב בביקורתו על הספר, בין היתר, כי הוא חולק על פינקלשטיין בטיעונו שהשואה לא היתה מאורע היסטורי ייחודי, אלא סבר וכתב כי השואה היתה מאורע שאין לו שני בהיסטוריה האנושית.

23. כאן לא המקום להביע דיעה או הערכה לביקורת של התובע על ספרו של נורמן פינקלשטיין, אם היתה ביקורת אובייקטיבית, מקצועית, נכונה, או אוהדת, וזה אף אינו רלוונטי לענייננו.

בלי קשר לתוכן הביקורת של התובע על ספרו של נורמן פינקלשטיין תיאורו של התובע כ"יהודי למען היטלר" הוא תיאור קשה ואסור, על פי חוק איסור לשון הרע.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

24. עדים אנו לפעמים לתופעה שכל מי ש"מעיז" לבדוק את אירועי השואה או מימדיה, מכל בחינה שהיא, אם זו מבחינה אנושית, היסטורית, מדעית, פוליטית וכדומה, הופך ישר להיות מושא התקפה והאשמה כאנטישמי ומכחיש שואה, הראוי לתואר יודנראט או יהודי למען היטלר.

התופעה עוד יותר מתחזקת עת מוצגים נתונים עובדתיים או דעות ותיאוריות אודות השואה השונים מהנתונים שפורסמו אודות השואה עד כה ואשר סוטים מהקונסנזוס הידוע.

תופעה זו אינה מובנת, ואינה מוצדקת לטעמי, ונוגדת את עקרונות הדמוקרטיה, אשר אמורה לעמוד איתנה, דווקא באותם מקרים בהם מתעורר וויכוח ציבורי סוער אודות נושאים כה רגישים וכואבים.

חופש המחשבה, חופש הדעה, וחופש הלמידה והבדיקה, של כל אירוע היסטורי, יהא נושאו אשר יהא, הם אלמנטים בסיסיים בעולם הדמוקרטיה, ואם נשלול אותם ממאן דהוא, נרוקן מושג זה מכל תוכן.

לא ניתן ולא ראוי להפוך את נושא השואה ל"טאבו", לנושא שאסור לדבר עליו, לחשוב מעברו, ללמוד אותו ואודותיו, ולנתח אותו, אלא בתחום הקונסנזוס וה"מותר" כפי שהנתבע למעשה טוען.

גם לגופו של עניין לא ניתן לקבל את טענתו של הנתבע שהתובע הוא מכחיש שואה או מעריץ של מכחיש שואה, עת כותב הוא במאמריו כי השואה היא אירוע שאין לו שני בהיסטוריה האנושית.

25. מעבר לכך, השואה אירעה בימי מלחמת העולם השנייה, ומאז עברו עשרות שנים, והעולם כולו עבר שינויים רבים, מדינות קמו ומדינות נעלמו, והשואה

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

גררה אחריה השלכות ואירועים רבים, הן בקרב העם היהודי והן בקרב עמים אחרים בעולם.

ספרו של פינקלשטיין כפי שעולה מדברי הצדדים אינו עוסק בעיקרו באירוע השואה עצמו, אלא בשימוש שעשה העם היהודי או מי מטעמו כנטען, באירוע השואה, לצורך גיוס כספים או הקמת מדינה על אדמות של עם אחר, כפי שנכתב בספר.

"השימוש" או "הניצול" הנטען שנעשה בשואה, הם בהכרח אירועים או התרחשויות שאירעו כביכול לאחר השואה, כך שהטיעונים של פינקלשטיין, ואחריו גם התובע, בנושאים אלו לא יכולים להיחשב כהכחשת שואה במובן המילולי הפשוט והרגיל של המונח.

ההיפך הוא הנכון. התזה של פינקלשטיין לפיה נעשה שימוש לא ראוי בשואה, טומנת בחובה, מן הסתם, הכרה בקיומה של השואה.

לפיכך, טענתו של הנתבע שפינקלשטיין הוא אכן מכחיש שואה וכי התובע הינו מעריצו של אותו מכחיש שואה, ומאמץ את רעיונותיו, הוא טיעון שלא הוכח, ואינו יכול לשמש הגנה מפני תיאורו של התובע ע"י הנתבע כ"יהודי למען היטלר".

הפרסום השני:

26. ביום 3.2.02 פרסם הנתבע באתר WWW.CONSERVATIVETRUTJH.ORG מאמר

בשם "JUDENRAT FOR PEACE".

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

במאמרו כותב הנתבע כדלקמן:

"Oh. Among The Judenrat wannabes is your old friend and mine Neve Gordon. Gordon is a fanatic anti-seimite from the monochromatic (Red) Department of politics in Ben Gorion University, whose entire "Academic" record consists of writing for the marxist Z Magazine in the Us and similar rags, who led the Physicians for Human Rights eventhough he is not a physician, and who has devoted his crayon to turning out Op-Eds celebrating Norman Finkelstein, the world's Leading Jewish Holocaust Denier (now at Depaul University in Chicago). Well, comrade Neve Gordon made pilgrimage yesterday to his guru Yassir Arafat and his photo is in Haaretz today, male - bonding with his ugliness, and showing how if the mountain will not come to Mohammed because Israel has him walled up in Ramallah, then the chomsky - wannabe will go to the mountain.

You might mention the antics of comrade Neve to any one you know who is considering to make a donation to Ben Gurion University."

המאמר פורסם גם באתר האינטרנט של ISRABOARD.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

27. המילה "יודנראט", לפי דבריו של התובע, משמעותה יהודי המשתף פעולה עם הנאצים, להכחדת/השמדת העם היהודי.

התובע טוען כי מהכותרת ניתן להבין ע"י הקורא הסביר כי התובע הוא יהודי המשתף פעולה עם הנאצים להשמדת העם היהודי. בגוף הכתבה ציין הנתבע כי התובע הוא Judenrat wannab, מי ששוהה בחב' יודנראטים, או מי ששואף להיות יודנראט.

התובע טוען כי הכותרת של המאמר היא בגדר לשון הרע. התובע טוען כי גם אם בגוף הכתבה נאמר עליו כי הוא רוצה לשהות ליד יודנראטים, או שואף להיות יודנראט, הרי אותו פרסום גם הוא מהווה לשון הרע, אך חשיבות מיוחדת ניתנת לכותרת המאמר, כפי שצויין בסעיף 19 לעיל.

28. הנתבע טוען כי גם אם בכותרת נאמר "יודנראטים למען השלום", הרי בגוף הכתבה צויין במפורש שהתובע הוא Judenrat wannab ולא Judenrat.

יתרה מכך, טוען הנתבע כי לא ניתן להפריד את הכתבה מהרקע שעל פיו היא פורסמה.

הכתבה פורסמה לאחר שהתובע, יחד עם קבוצת אנשים, הגיעו ל"מוקאטעה" בניגוד להוראות צה"ל כדי להביע הזדהות ותמיכה ביאסר ערפאת, וכדי לשמש לו "מגן אנושי".

הנתבע טוען כי הוא אינו היחיד שרואה באנשיה של הקבוצה הזו כטיפוסים נתעבים, אשר רצו ל"מוקאטעה" סמוך לאחר פיגועי תופת שגרמו לעשרות הרוגים, ומאות פצועים, כדי להגן על יאסר ערפאת, ואינו היחיד שרואה באנשי הקבוצה הזו משום משתפי פעולה עם אויבי המדינה היהודית, והנתבע תמה מאיפה לתובע החוצפה לבוא ולתבוע בגין פגיעה בשמו הטוב.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

29. ניתן להבין הבדל משמעותי ואף תהומי בדיעות הפוליטיות בין התובע והנתבע. פער זה הוא מקובל, ליגיטימי ומובן, והוא למעשה לב לבה של הדמוקרטיה. האמונות הפוליטיות המנוגדות של בעלי הדין מניעה אותם כמובן כל אחד לפעול בדרך שלו, להביע את דעותיו הפוליטיות של כל אחד הן בכתבות, במאמרים, והן במעשים, בהתארגנות מותרת, בפעולות מחאה, או פעולות הזדהות כלשהן, אך אל לו לאף אחד מהם להתיר לעצמו דברים, ולאסור אותם על אחרים "בשם הדמוקרטיה", ובשם "חופש הביטוי".

פעולות ההזדהות או המחאה שביצע התובע, עת ביקר את יאסר ערפאת, יחד עם קבוצה המונה כ-200 איש, ב"מוקאטעה" ברמאללה, היא פעולת הזדהות ותמיכה בדמות פוליטית ציבורית אשר שנויה במחלוקת, ואף שנואה, ונתעבת, ע"י ישראלים רבים במדינה.

אומנם פעולתו זו של התובע בעיני רבים בישראל אינה מקובלת, ואף דחוייה ומקוממת, לפי דעתו של הנתבע, אך הפער הנדון בדיעות הפוליטיות אינו אמור לאסור על פועלו של התובע או כל אדם אחר עת בא הוא לבטא את תחושותיו ואמונותיו, ע"י הזדהות עם יאסר ערפאת כמנהיג של העם הפלסטיני, כל עוד התנהגות זו אינה חורגת מתחום המותר על פי דין.

30. לנתבע כמובן עומדת מלוא הזכות להביע את דעתו על פועלו והתנהגותו ודעותיו של התובע, במלוא החריפות, ולבקר את אמונותיו של התובע בביקורת בוטה, עוקצנית וקשה, אך אל לו לחצות את הקו האדום המפריד בין ביקורת לגיטימית, ככל שהיא קשה, לבין פגיעה בשמו הטוב של התובע תוך ייחוס תכונות קשות, ומעוררות סלידה, לתובע.

הקו האדום לא תמיד ברור הוא, אך במקרה דנן ברור כי הנתבע חצה אותו.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

31. השימוש בכלל במונחים ומושגים מעולם השואה, דוגמת "יודנראט" הוא קשה. הוא מעורר קונוטציות שליליות, והוא נוגע בעצב הרגיש והכואב של העם היהודי.

התובע, כאמור הוא יהודי, הוא נשוי ליהודיה, הוא חי בישראל והתנדב לצנחנים, ואף נפגע בגופו תוך כדי שירות בצבא, ונקבעו לו אחוזי נכות של 42% - לבוא לאדם דוגמת התובע, ולהטיח בפניו את האשמה שהוא משתף פעולה עם הנאצים להשמדת העם היהודי או לקוות להשתייך לקבוצה כזו, היא אשמה מבין הקשות ביותר שתוטח בפני אדם כאמור, רק משום שהוא דוגל בדיעות שמאלניות קיצוניות לטעמו של הנתבע.

הביקורת החריפה והקיצונית ביותר אינה אמורה לעבור את אותו גבול עדין בין ביקורת ליגיטימית, לבין פגיעה עמוקה בשמו ובנפשו של מושא הפרסום.

32. פעולתו והתנהגותו של התובע, בהזדהות עם מנהיג העם הפלסטיני, ככל שתיראה קשה, קיצונית ובלתי מובנת, גם לנתבע, וגם לקבוצה רחבה בעם הישראלי, אינה אמורה לחשוף את התובע לשיוך לקבוצה שנואה ונתעבת בהיסטוריה האנושית כמו היודנראטים בזמן השואה, אשר סייעו בידי הנאצים להשמדת העם היהודי.

גם אם התובע הביע הזדהות פוליטית עם יאסר ערפאת כשהיה כלוא ב"מוקאטעה", אין בכך להוכיח, ולו לכאורה, כי התובע תומך בפעולות טרור או כי הוא פועל למען השמדת העם היהודי או מדינת ישראל.

השוואה כזו בין התובע לבין יודנראט אם כך היא השוואה פוגעת שאין כמותה, והדעת אינה סובלת אותה, והיא חורגת מתחום הבעת דעה או ביקורת לגיטימית.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

33. לכותרת של המאמר כפי שהדגשתי לעיל קיימת חשיבות ומשקל מיוחדים בהשפעה על הקורא הסביר. מהכותרת הנדונה ניתן להבין במפורש ע"י כל קורא סביר שהנתבע מייחס לתובע את התכונה של "יודנראט". גם למקרא לשון הכתבה גופה ניתן להבין שהנתבע כותב על התובע שהוא Judenrat wannab, היינו שואף להיות יודנראט. משמעות זו אינה פחות קשה או פוגענית ממשמעות Judenrat, הרי מי שרוצה ושואף להיות יודנראט אינו פחות "גרוע" ממי שכבר יודנראט מבחינת החומר האנושי.

34. מסקנתי היא איפוא כי יש באותו פרסום כדי להוות פרסום לשון הרע ע"י הנתבע אודות התובע, ולא מצאתי לנתבע הגנה ממשית מפני תביעתו של התובע בגין אותו פרסום.

הפרסום השלישי

35. בספטמבר 2002 נשלחו לתובע מספר מכתבים בדואר אלקטרוני, "מכתבי תנחומים" לאחר חיסולו של מוחמד דוף, מי שנחשד כאחד ממנהיגי תנועת חמאס, בזו הלשון:

I would like to extend to you my deepest condolences for your loss. I know that Mohammed Def represented everything you believe in and everything you support. I know you must feel empty and alone, now that the one person most clearly embodying your ideas is gone from us. You are not alone in your grief. We hope you will somehow find a way to get over this horrific tragedy and blow to your agenda."

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

36. התובע טוען בתצהירו כי הוא קיבל את אותו מכתב ממספר אנשים שלא מוכרים לו לאחר חיסולו של מוחמד דף, ובחיפוש שערך התובע כדי לגלות את מקור המכתבים שהוא מקבל הגיע לאתר תנועת "כהנא חי" ושם מצא עמוד שמופיע עד היום באותו אתר אינטרנט אשר בו מבקש הנתבע מקוראיו לשלוח לתובע מכתבי תנחומים על מותו של אותו מוחמד דף. למעשה הנתבע באותה פניה ניסח כנטען לקוראיו את המכתב, וכן את השם של התובע (ביחד עם אחרים) בתור מכותב למכתב.

הנתבע טוען בתצהירו כי לא פירסם כלל את המכתב, והמכתב לא נכתב על ידו, ושמו של הנתבע הודפס בעמוד זה באתר האינטרנט של כהנא חי ללא רשותו או ידיעתו של הנתבע.

יחד עם זאת מודה הנתבע בסעיף 24(ד) לתצהירו כי קיבל העתק מאותו "מכתב תנחומים" לדואר האלקטרוני שלו והעביר את המכתב לעיונם של מספר אנשים אחרים, תוך ציון שלא מדובר בחומר שחיבר בעצמו. ככל הנראה שאחד ממקבלי המכתב, אשר להם שלח הנתבע את המכתב, העביר הלאה את המכתב ללא האזרה או ההערה של הנתבע בעניין מקורו, והדף התגלגל בצורה כזו דרך האינטרנט, עד שהגיע ככל הנראה לאתר האינטרנט של כהנא חי.

הנתבע ממשיך וטוען כי שלח מכתבים שסומנו כנספחים ה/1 וה/2 (ואשר צורפו לכתב ההגנה) לעורכי אתר האינטרנט של כהנא חי ובהם ביקש להוריד את השם שלו מפרסומים שונים שפורסמו באתר, הן מהטעם שלא ניתנה רשותו לאותם פרסומים והן מהטעם שחלק מהפרסומים לא חוברו על ידו.

מעיון בה/1 אשר נשלח ע"י הנתבע לאתר האינטרנט של כהנא חי ביום 1.10.02, צויין על ידי הנתבע כי הוא לא חיבר את המכתב אלא רק העביר

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

אותו לאנשים אחרים לאחר שהתקבל אצלו, וביקש מעורך האתר למחוק את השם שלו מאותו דף.

התובע מטיל ספק באשר לנכונות דרישתו של הנתבע מאתר כהנא חי למחוק את שמו של הנתבע מאותו "מכתב תנחומים", וכן מטיל ספק בטענתו של הנתבע שהמכתב לא חובר על ידו, ולחילופין טוען התובע כי גם אם נקבל את טענתו של הנתבע לפיה הוא לא חיבר את המכתב, הרי אין בכך כדי לפטור את הנתבע מאחריות, היות והוא מודה שהעביר את המכתב לאחרים, ובכך הוא חייב על פי דין בהתאם לחוק איסור לשון הרע.

37. במישור העובדתי אני מקבלת את טענתו של הנתבע כי לא הוכח שהוא חיבר את "מכתב התנחומים".

בחקירתו הנגדית נשאל הנתבע על תגובתו לאחר שראה שהמכתב מתפרסם באתר "כהנא חי" כמכתב שחובר על ידו.

הנתבע השיב כי שלח שני מכתבים לעורך האתר וביקשו להבהיר כי לא חיבר את המכתב וביקש להוריד את שמו מהפרסום.

התובע טוען בסיכומיו כי הנתבע לא הציג מכתבים אלו, ונמנע מהגשת ראיה שבשליטתו, דבר המטיל ספק רב באמיתות טענתו דלעיל של הנתבע.

אין בידי לקבל טענה זו היות ושני המכתבים בפועל צורפו כאמור כנספחים ה/1 ו-ה/2 לכתב ההגנה של הנתבע.

עצם העובדה כי הנתבע לא הפנה לאותם מכתבים בהיותו על דוכן העדים, אין בה כדי לשלול או להפריך את טענתו באשר למשלוח המכתבים.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

מכל אלה אני מגיעה למסקנה כי לא הצליח התובע להוכיח כי הנתבע הוא שחיבר את "מכתב התנחומים".

38. על אף קביעתי לעיל, אין מקום לפטור את הנתבע מחבות בגין אותו "מכתב תנחומים".

סעיף 2(ב)(1) לחוק קובע כי:

"(ב) רואים בפרסום לשון הרע, בלי למעט מדרכי פרסום אחרות -
(1) אם היתה מיועדת לאדם זולת הנפגע והגיעה לאותו אדם או לאדם אחר זולת הנפגע"

סעיף 12 לחוק קובע כי:

"פורסמה לשון הרע בדפוס, למעט בעיתון בעל תדירות הופעה של ארבעים יום או פחות, המוצא לאור על פי רשיון בעל תוקף, ישאו באחריות פלילית ואזרחית בשל לשון הרע גם מחזיק בית הדפוס, כמשמעותו בפקודת העיתונות, שבו הודפס הפרסום, ומי שמוכר את הפרסום או מפיץ אותו בדרך אחרת, ובלבד שלא ישאו באחריות אלא אם ידעו או חייבים היו לדעת שהפרסום מכיל לשון הרע."

האם ניתן לראות את הנתבע כמי ש"הפיץ את לשון הרע בדרך אחרת" במובן הסיפא של סעיף 12 לעיל.

הנתבע מודה כי העביר את המכתב למספר מכותבים שלו, אשר דרך אחד מהם, ככל הנראה, הגיע המכתב בסופו של דבר לאתר "כהנא חי".

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

מכך ניתן לקבוע כי הנתבע סייע בהפצת המכתב לרבים, והעביר את המכתב לאדם זולת התובע, דבר שהביא להגעת המכתב בסופו של דבר לאותו אתר אינטרנט שבו פורסם.

39. האם יש במכתב משום לשון הרע? הנתבע לא הרחיב בנושא זה, ולא טען כי המכתב אינו מהווה לשון הרע.

למקרא המכתב ניתן לראות כי המדובר ב"מכתב תנחומים" סרקסטי, אשר בו נאמר כי מוחמד דיף, אשר חוסל לאחר שנחשב כאחד ממנהיגי חמאס, ייצג את כל מה שהתובע מאמין בו ותומך בו. כן צויין כי התובע סבל אבדה כבדה בעקבות חיסולו של דיף, וכי הוא מרגיש ריקנות ובדידות בעקבות האבידה.

הלשון של המכתב היא עוקצנית וקשה, וקורא סביר מסיק ממנה בבירור כי מחבר המכתב, סבור ומאמין כי התובע נושא אותן אמונות של מוחמד דיף החשוד בביצוע פיגועים כנגד ישראל.

כמובן שאין מקום לקבל טיעון זה היות ולא נטען או הוכח כי התובע הוא בעל אמונות דומות למוחמד דיף או לתנועת חמאס בכללותה. לא הוכח כי התובע תומך בפיגועים, בטרור, או באלימות מכל סוג שהוא.

ההשוואה בין מוחמד דיף לבין התובע, מבחינה זו, מטרתה אחת ויחידה והיא פגיעה בתובע, בשמו הטוב, ובמעמדו.

הפצת "מכתב התנחומים" ע"י הנתבע, מטרתה להפיץ ברבים שהתובע דוגל באותן אמונות כמו מוחמד דיף, במטרה לפגוע בתובע, ולעוות את דמותו ושמו הטוב ברבים.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

הנתבע אינו טוען לכל הגנה בעניין זה, ואינו טוען כי לא ידע שדבר הפרסום כולל לשון הרע, לפיכך חזקה על הנתבע עת העביר את המכתב לאחרים שהוא ידע על תוכנו ועל השלכותיו.

מכך ניתן להסיק כי הנתבע מילא אחר תנאי סעיפים 2(ב) ו-12 לחוק איסור לשון הרע, לפיכך אני קובעת כי "מכתב התנחומים" הוא פרסום לשון הרע אודות התובע, והנתבע חייב בגינו בתור מי שהעביר אותו לזולת ותרם בהפצתו.

הפרסום הרביעי

40. בסתיו 2001 פורסם מאמר בכתב העת Middle East Quarterly ע"י סולומון סוקרטוס בשם: Israel's Academic Extremists שבו נאמר על התובע כדלקמן:

"Neve Gordon, in political science and government at Ben Gurion University, has a publication record that consists largely of articles in Marxist journals, in the Journal of Palestine Studies, and in the pop far-leftist Z Magazine. He claims to be an expert on torture. His political orientation can be seen from a letter to the editor in Ha'aretz (co-signed by Yigal Brunner of Tel Aviv University political science) in which he says that Israel and Barak only understand violence and so the Arabs should engage in more of it.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

Though not a physician himself, Gordon has run "Israeli-Palestinian for Human Rights," He has written a long piece singing the praises of Norman Finkelstein, the world's leading Jewish Holocaust denier."

41. התובע טוען כי על אף שאותו מאמר פורסם ע"י אדם הנושא שם בדוי, כפי שצויין בסוף המאמר, הרי הוא משוכנע כי המאמר חובר ע"י הנתבע עצמו. הנתבע מכחיש את הטענה וטוען כי המאמר הנדון לא חובר על ידו.

42. התובע טוען כי באותו מאמר נאמרו על התובע דברים אשר הופיעו בלשונם המדוייק במאמרים אחרים אשר חוברו ע"י הנתבע.

התובע עוד טוען כי הנתבע הוא חבר מערכת באותו כתב עת, ומכך הוא מסיק כי המאמר חובר ע"י הנתבע.

הנתבע מכחיש את הטענה, וטוען כי אנשים אחרי יכולים לצטטו בלי לקבל את הסכמתו, והופעת קטעים ממאמריו הקודמים במאמר הנדון אינה מוכיחה כלום.

הנתבע מוסיף וטוען כי היותו חבר מערכת של אותו כתב עת, יחד עם רבים אחרים, אן בה כדי להוכיח כי לנתבע קיימת שליטה על מה שמפורסם בכתב העת, ואינה מוכיחה שהוא זה שחיבר מאמר זה.

43. ב"כ הצדדים הקדישו משום מה חלקים נכבדים בתצהיריהם ובסיכומיהם לפרסום זה, על אף שתוכנו הופיע בחיבורים אחרים שנכתבו ע"י הנתבע, ותוכנו אינו חורג מאותם חיבורים שחוברו ע"י הנתבע.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

התובע מבקש להוכיח באמצעות פרסום זה כי הנתבע הוא אדם לא אמין, שמחבר מאמרים ומסתתר מאחורי זהויות בדויות.

התובע טוען כי לא ייתכן שאדם אחר הוא שחיבר את המאמר וכתב מילה במילה את אותם דברים שנוסחו ע"י הנתבע במאמרים אחרים.

הנתבע טוען מאידך, כי כל אדם יכול לצטט את דברי הנתבע כשאין לנתבע כל שליטה על השימוש שנעשה בדבריו ע"י אחרים.

44. העובדה שהנתבע הוא חבר מערכת בכתב העת Middle East Quarterly והעובדה שאותו מאמר פורסם באותו כתב עת, וכלל העתקה מלאה של דברי הנתבע במאמרים אחרים, מעלים אכן חשד כבד כי הדברים נוסחו ע"י הנתבע עצמו.

יחד עם זאת אינני מוצאת לנכון להתייחס לשאלה השולית ע"י מי חובר אותו מאמר ונתמקד בעיקר.

45. גם בהנחה שהמאמר לא חובר ע"י הנתבע אלא ע"י אחר, ודבריו של הנתבע צוטטו שם ללא ידיעתו או הסכמתו, הרי מכך ניתן לראות את השפעת כתביו של הנתבע על אחרים, עד כדי ציטוט דבריו מילה במילה במאמרים שמפורסמים בכתבי עת דוגמת Middle East Quarterly.

46. מכל מקום ניתן לבחון את תוכן המאמר, כמו גם מאמרים אחרים דוגמת הפרסום הראשון דלעיל, אשר כולל את הדברים שפורסמו בפרסום זה, ולהתייחס עניינית לתוכן הפרסום.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

47. התובע טוען כי יש בפרסום משום לשון הרע כי הוא מפחית מערכם של פרסומיו והישגיו האקדמיים.

התובע טוען כי הוא מפרסם מאמרים בכתבי עת מהחשובים ביותר בעולם בתחום העיסוק שלו, כמו למשל בכתב העת של האגודה הבריטית למדעי המדינה Political Studies, בכתב העת של האגודה של צפון מזרח ארה"ב למדעי המדינה Polity, כמו גם בכתבי העת Democratization, Jewish Social, Human Studies, International Studies in Philosophy, Critical Review of International Social and Political Studies, Journal of Human Rights, Philosophy ועוד כתבי עת רבים. התובע עוד טוען כי מספר המאמרים שפירסם בארבע וחצי השנים מאז שקיבל את תואר הדוקטור הוא הרבה יותר גדול מהמקובל בפרק זה של הקריירה המקצועית בתחומו. התובע צירף לתצהירו כנספח י' את קורות החיים שלו הכוללים תיאור שמות המאמרים שפורסמו על ידו וכן שמות כתבי העת בהם פורסמו.

התובע טוען כי הטלת דופי ביכולתו האקדמית בכלל ובפרסומיו האקדמיים בפרט, הינה פגיעה חמורה במיוחד. הקביעות והקידום במערכת האוניברסיטאית לטענתו נגזרים באופן ישיר ממספר ואיכות הפרסומים, ומטרתו של הנתבע, לטענתו של התובע, היתה לפגוע בקידום המקצועי שלו ע"י הפצת שקרים הנוגעים ליכולתו והישגיו האקדמיים.

התובע טוען כי במאמרו של הנתבע מיום 3.2.01, שהוא הפרסום השני לעיל, פונה הנתבע לקוראיו כדי לשכנע תורמים פוטנציאליים של אוניברסיטת בן גוריון אשר בה מלמד התובע, כדי להתנות את המשך התרומות בפיטוריו של התובע מעבודתו.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

הנתבע טוען בתצהירו כי כל המאמרים וכתבי העת המוזכרים ע"י התובע לעיל, פורסמו אחרי תאריך פרסום המאמרים של הנתבע אשר בהם התייחס לרקורד האקדמאי של התובע, כך שבזמן פרסום המאמרים של הנתבע היה לטענתו תוכנם נכון עובדתית.

הנתבע מוסיף וטוען כי במידה והתובע יסכים לבטל את התביעה נגדו ויפצה את הנתבע על כל הנזקים שנגרמו לו בתביעה זו, יהיה מוכן הנתבע לבקש מהעורך של האתר אשר בו פורסמו מאמרי הנתבע, למחוק מאמרים מיושנים אלו מאתרו כמחווה לפנים משורת הדין.

48. הנתבע נשאל בחקירתו הנגדית על מקור ידיעתו באשר לפרסומיו של התובע ואשר שימשו בסיס למאמריו של הנתבע בכל הקשור לרקורד האקדמאי של התובע. הנתבע העיד כי הסתמך על קורות החיים של התובע שהנתבע קיבל מאתר האינטרנט של אוניברסיטת בן גוריון, ושם לטענתו ניתן לראות את הפרסומים הדלים של התובע.

הנתבע נשאל היכן קורות החיים אשר עליהם הסתמך הוא בעת שפרסם את מה שפרסם אודות הרקורד האקדמאי של התובע, והוא השיב כי קורות החיים נמצאים אצלו אבל בפועל המסמך הנדון לא הוצג בפני בית המשפט.

הנתבע הסכים בחקירתו הנגדית כי ייתכן מצב ואף מקובל שמאמר יתפרסם בכתב עת מכובד לאחר ארבע או חמש שנים מקבלתו לפרסום באותו כתב עת. הנתבע גם הסכים בחקירתו הנגדית כי בעת שנתקבל מאמר לפרסום בכתב עת, יכול המחבר לכלול את אותו מאמר ברשימת קורות החיים שלו גם לפני שפורסם המאמר בפועל באותו כתב עת.

התובע טוען כי המאמרים המופיעים בקורות חייו נתקבלו לפרסום בכתבי עת מכובדים מתוך אלו שפורטו על ידו לעיל, חלקם פורסם וחלקם טרם

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

פורסם בפועל, ויתכן כי מאמרים שונים שמופיעים בקורות החיים התקבלו לפרסום אף לפני מספר שנים וטרם פורסמו בפועל, כך שהתובע מטיל דופי בנכונות טענתו של הנתבע שאותם פרסומים לא הופיעו באותם קורות חיים אשר הנתבע כנטען משך מאתר האינטרנט של אוניברסיטת בן גוריון.

התובע טוען כי היה ניתן בקלות להציג את אותם קורות חיים שבידי הנתבע כדי להוכיח את טענתו של הנתבע שהוא הסתמך על קורות החיים שהיו בידו עת כתב על הרקורד האקדמאי של התובע. התובע טוען כי הימנעותו של הנתבע לאורך כל הדרך מלהציג את אותם קורות חיים עליהם כנטען הסתמך הנתבע, מוכיחה כי לא היו בידיו של הנתבע קורות חיים אשר מצביעים על רקורד אקדמאי דל, וכי הנתבע ידע בעת שפרסם את מאמריו אודות התובע כי הפרסום אינו נכון וידע על המאמרים שהספיק התובע לחבר ואשר התקבלו לכתבי עת שונים אלא שהוא פרסם פרסום מטעה אודות הישגיו האקדמיים של התובע.

התובע טוען כי כלל ראייתי הוא שבעל דין אשר נמנע מלהציג ראייה שבשליטתו פועל הדבר לחובתו, וחזקה היא שאותה ראייה אינה לטובת אותו בעל דין שנמנע מהבאתה.

49. לתובע, כאיש אקדמיה, מאוד חשוב המוניטין האקדמאי שלו, וכל פגיעה באותו מוניטין יכולה להוות פגיעה חמורה בתובע ובהישגיו ובמעמדו המקצועי האקדמאי. הנתבע, כאיש אקדמיה בעצמו, מודע היטב לרגישות של עניין ההישגים המקצועיים של כל אקדמאי, הוא מודע לחשיבות המוניטין האקדמאי של כל אקדמאי דוגמת התובע.

הנתבע היה מודע כבר עם קבלת כתב התביעה, ולכל המאוחר עם קבלת התצהיר של התובע, שיש לתובע טענות בעניין פרסום מטעה מצד הנתבע אודות הרקורד המקצועי והאקדמאי שלו, יחד עם זאת לא מצא הנתבע לנכון

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

לצרף את קורות החיים עליהם הוא הסתמך לתצהירו, או להציג את אותם קורות חיים במהלך עדותו בבית המשפט.

הימנעות הנתבע מלצרף את קורות החיים של התובע עליהם הוא הסתמך לטענתו, מעלה ספק רב באמינות טענתו של הנתבע בדבר העדר ידיעתו של הנתבע אודות פרסומיו ומאמריו האקדמאים של התובע נכון ליום פרסום מאמריו של הנתבע אודות התובע.

יתרה מכך, הנתבע ידע על כך שהפרסום שהוא פרסם אודות הישגיו האקדמאיים של התובע הוא מוטעה ומטעה לכל המאוחר עם קבלת תצהיר העדות הראשית של התובע אשר הוגש לבית המשפט ביום 25.1.04, ויחד עם זאת לא הסכים התובע לתקן את הפרסומים שלו אודות הישגיו של התובע, ולא הסכים או פעל להסרת מאמריו של הנתבע אודות הישגיו של התובע עד היום, והוא התנה את תיקון המעוות בכך שהתובע יסכים למחוק את התביעה נגדו.

אינני מבינה את הקשר שמבקש הנתבע לבנות בין תיקון עיוות או טעות בפרסום שהוא פרסם אודות הישגיו של התובע, לבין מחיקת התביעה נגדו.

התעקשותו של הנתבע להימנע מלתקן את מאמריו אודות התובע בעניין זה, והימנעותו של הנתבע מהורדת פרסומיו ומאמריו אודות התובע מאתרי האינטרנט השונים, רק מלמדת על כך שהנתבע פרסם את אותם פרסומים אודות התובע בכוונה לפגוע בשמו ובהישגיו האקדמאיים והמקצועיים של התובע.

50. הנתבע כאמור העיד על דוכן העדים כי לא ידע על המאמרים שנכללו בקורות החיים של התובע ואשר צורפו לתצהיר של התובע כנספח י' כאמור לעיל.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

עדותו זו של הנתבע רק מוכיחה שקורות חייו של התובע כללו רשימה ארוכה ומכובדת של מאמרים ברמה גבוהה אשר פורסמו בכתבי עת ברחבי העולם, וכי התיאור של הישגיו המקצועיים והאקדמאים של התובע כפי שתוארו במאמרים של הנתבע אינם משקפים נכונה את רמתו ואת הישגיו של התובע, והפרסומים הם מטעים ומפחיתים משמעותית מרמתו המקצועית האמיתית של התובע.

הפרסום אם כך שנעשה על ידי הנתבע אודות התובע, והמשך הופעתו של אותו פרסום באתרי האינטרנט השונים, במאמריו השונים של הנתבע אודות התובע, מהווה פגיעה במעמדו, בהישגיו ובמוניטין שרכש לו התובע במהלך חייו המקצועיים והאקדמאיים.

טענתו של התובע שקידומו בעולם האקדמיה תלוי בהישגיו המקצועיים ונגזר מהפרסומים שהוא פרסם הן מבחינת הכמות והן מבחינת הרמה והאיכות, אם כך הוכחה כנכונה ולא נסתרה כלל על ידי הנתבע, לפיכך יוצא כי פגיעה ברבים בהישגים ובמוניטין המקצועיים של התובע בהכרח פוגעת או יכולה לפגוע בקידומו המקצועי של התובע.

מכל אלה אני קובעת כי הנתבע פרסם לשון הרע אודות התובע בכל הקשור ביכולתו, כישוריו, ורמתו המקצועית, דבר שיכול היה להשפיע ולפגוע בקידומו המקצועי של התובע, והנתבע ידע כי אותו פרסום מהווה לשון הרע, וידיעה זו התגבשה לכל המאוחר בעת קבלת כתב התביעה, והנתבע לא הרים את הנטל להוכיח כי בעת שפרסם את מאמריו אלו אודות התובע, לא ידע על הישגיו המקצועיים האמיתיים של התובע, ואשר פורסמו או התקבלו לפרסום עד לאותו שלב.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

הפרסום החמישי:

51. התובע צירף לתצהירו מאמר (נשוא נספחים ט"ו וט"ז) אשר כותרתם כדלקמן ואשר פורסם בחודש 12/03:

"The David Irving Trial in Israel."

התובע טוען כי באותו מאמר משווה אותו הנתבע למכחיש השואה הידוע לשמצה בשם דויד ארווינג, ואשר הגיש תביעת לשון הרע בארה"ב ותביעתו נדחתה.

הנתבע מכחיש כי הוא פרסם את המאמרים ומכחיש כל קשר לאותו פרסום. אינני מוצאת לנכון להתייחס לפרסום זה, הן מהטעם שהפרסום נעשה לאחר הגשת התביעה, והן מהטעם שלא הובאה לי כל ראיה לגבי מיהותו וזוהותו של אותו דויד ארווינג, ולא הוכח בפניי כי הוא מכחיש שואה ידוע לשמצה כנטען, וכן לא הוכח בפניי כי השוואתו של התובע לאותו דויד ארווינג היא השוואה פוגעת מבחינתו של התובע, והן מהטעם הנוסף שלא הוכח בפניי ברמת ההוכחה הנדרשת כי הנתבע הוא שחיבר את המאמר או כי הוא עומד מאחוריו.

הועלו כאמור טענות שונות לגבי זהות המפרסם, אם זה הנתבע עצמו, או אדם בשם דניאל הורביץ או ריצ'רד לאקישר, אך כאמור לעיל אינני מוצאת לנכון להתייחס לפרסום זה כלל.

52. התובע צירף לתצהירו מאמרים שונים שחוברו על ידו, ואשר צוטטו באופן לא מדויק על ידי הנתבע, ותורגמו בצורה מעוותת לטענתו של התובע.

התובע התייחס בעניין זה לנספחים ה/4, ה/5, ה/7, ה/9, ה/10 לכתב ההגנה וטען כי הנתבע בכוונה ציטט בצורה מעוותת את דבריו של התובע במאמריו

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

אלו, והוציא מהקשרם משפטים שלמים, ולפעמים אף תירגם מונחים מסוימים בצורה לא נכונה, והכל בכוונה תחילה.

אינני מוצאת לנכון להתייחס בפרוטרוט לטענה זו ולבחון את המאמרים השונים של התובע אשר כביכול תורגמו או צוטטו על ידי הנתבע בצורה מעוותת, ועל אף שהתרשמתי כי אכן נפלו אי דיוקים בציטוטי התובע על ידי הנתבע, ובתרגום דבריו של התובע ע"י הנתבע, הרי הדבר לא עולה כדי עוולה של לשון הרע על פי החוק.

53. סיכום ביניים

מכל האמור לעיל עולה כי הנתבע הוציא את דיבתו של התובע לרעה, ופרסם על התובע פרסומים אשר מהווים לשון הרע, כפי שקבעתי לעיל, הן באשר למאמר שכותרתו "יהודים למען היטלר", הן באשר למאמר שכותרתו "יודנראט למען השלום", הן באשר ל"מכתב התנחומים", הן באשר לפרסומים השונים אודות הישגיו, מעמדו והמוניטין האקדמאי של התובע.

נבחנו כאמור טענותיו השונות של הנתבע אשר העלה בתור הגנה בגין פרסומים אלו, הן במישור של פרסום אמת, והן במישור של הגנת תום הלב והבעת דעה לגיטימית על התובע, והטענות של הנתבע נדחו בנוגע לפרסומים דלעיל, ונותרה לדיון השאלה האחרונה של גובה הפיצוי.

גובה הפיצוי:

54. התובע העמיד את תביעתו כאמור על סך 300,000 ₪, והפנה בסיכומיו לדוגמאות שונות בפסיקה אשר מבקש הוא להקיש מהם למקרה הנדון בנוגע לגובה הפיצוי הראוי לטענתו.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

התובע טוען כי פרסומים רבים מאלה של הנתבע נשלחו למקום עבודתו באוניברסיטת בן גוריון, והדבר עלול להשפיע על קידומו באוניברסיטה, ויש בכך כדי לבסס לטענתו אלמנט "הכוונה לפגוע" במובן סעיף 7א'(ג) לחוק.

הנתבע טוען כאמור כי לא היו בפרסומיו משום לשון הרע, וכי גם אם הוכח כי הנתבע פירסם אודות התובע לשון הרע, הרי לא נגרם לתובע כל נזק.

הנתבע ממשיך וטוען כי לא חלה כל השפעה שלילית על מעמדו של התובע באוניברסיטת בן גוריון, אלא להיפך. הוא קודם למרצה בכיר לטענתו של הנתבע, ואף נשלח לחו"ל להשתלמות על חשבון האוניברסיטה.

55. אכן לא מצאתי כל ראיה לפגיעה ממשית אשר נגרמה לתובע במקור פרנסתו או במקום עבודתו כתוצאה מאותם פרסומים, ולא הוכח כי חלה השפעה שלילית על מעמדו של התובע באוניברסיטת בן גוריון או בכל מקום עבודה אחר הקשור לתובע.

בל נשכח שפרופ' רנה פוזננסקי, ראש המחלקה לפוליטיקה וממשל באוניברסיטת בן גוריון אשר התובע מרצה בה, הגישה תצהיר עדות ראשית לתמיכה בתביעתו של התובע, ושיבחה את התובע ואת מעשיו, מעמדו, כישוריו ודעותיו. פרופ' פוזננסקי היא כנראה הממונה הישירה על התובע כעת במקום עבודתו, באוניברסיטת בן גוריון, ומתצהירה של פרופ' פוזננסקי ניתן ללמוד על היחסים המצוינים שבינה לבין התובע, לפיכך לא ראיתי כל חשש לפגיעה במעמדו של התובע במקום עבודתו הנוכחי בגין אותם פרסומים.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

56. פסק הדין המנחה באשר לגובה הפיצוי שיש לפסוק בגין עוולת לשון הרע הוא רע"א 4740/00 לימור אמר נגד אורנה יוסף פד"יי נה (5), 510 נקבע בעמ' 524, 525 כי:

"הפיצוי התרופתי בגין לשון הרע נועד להשיג שלושה יעדים: לעודד את רוחו (CONSOLUTION) של הניזוק שנפגעה בגין לשון הרע; לתקן (REPAIR) את הנזק לשמו הטוב; למרק (TO VINDICATE) את זכותו לשם הטוב שנפגעה בגין לשון הרע... לשם השגתן של מטרות תרופתיות אלה אין להסתפק בפיצוי סמלי, אך גם אין להטיל פיצויים העולים על שיעור הנזק שנגרם. הפיצוי התרופתי נועד להעניק פיצוי מלא על הנזק שנגרם - לא פחות ולא יותר... רק כך יהא ניתן - בגדרי הפיצוי התרופתי - לקיים את האיזון (האופקי) הראוי בין חופש הביטוי מזה לבין השם הטוב והפרטיות מזה. ודוק, פיצוי סמלי יכול לבוא כמכשיר להצהרה על ביצוע העוולה, אך לא כביטוי לפיצוי תרופתי. הפיצוי העולה על הנזק יכול להיות מוצדק כפיצוי עונשי, אך לא כפיצוי תרופתי.

ושוב, אין לומר כלל ועיקר כי על בית-המשפט לפסוק פיצוי "נמוך" כדי שלא לפגוע בחופש הביטוי. גם אין לומר כלל ועיקר כי על בית-המשפט לפסוק פיצוי "גבוה" כדי להגן על השם הטוב. על בית-המשפט לפסוק פיצוי מלא המשקף את מלוא הנזק - הרכושי והלא רכושי - שנגרם לניזוק...

בפסיקת פיצויים בגין לשון הרע התחשב בית - המשפט, בין היתר, בהיקף הפגיעה, במעמדו של הניזוק בקהילתו, בהשפלה שסבל, בכאב ובסבל שהיו מנת חלקו ובתוצאות הצפויות מכל אלה בעתיד. הבחינה היא אינדיווידואלית. אין לקבוע "תעריפים". בכל מקרה יש להתחשב בטיב הפרסום, בהיקפו, באמינותו, במידת פגיעתו ובהתנהגות הצדדים."

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

כאן המקום לציין כי בית משפט השלום בטבריה אשר דן בפרשת לימור אמר דלעיל פסק באותו מקרה לתובעת פיצוי בסך 100,000 ₪.

בית המשפט המחוזי בנצרת, אשר דן בערעור על פסק הדין, קיבל אותו בחלקו והפחית מסכום הפיצויים.

בית המשפט העליון קיבל את ערעור המערערת, ביטל את החלטת בית המשפט המחוזי, וקבע כי לא היה מקום להתערב בגובה הפיצויים שנקבעו ע"י בית משפט השלום, גם אילו נפסקו פיצויים יותר גבוהים.

57. השיקולים שעל בית המשפט לשקול בבואו להכריע בשאלת גובה הפיצוי שיש לפסוק לתובע שלא ניזוק באופן ממשי, ולא נגרם לו נזק ממון בהתאם לסעיפים 7א' (ב) ו(ג) לעיל הם בין היתר: מהות הפרסום, חומרת הפרסום, מספר הפרסומים, אופי הפרסום אם זה בעיתון או בכתב עת, אם זה באתר אינטרנט, מעמדו של המפרסם ושל הנפגע, והרקע שקדם לפרסום.

בע"א 2398/01 (מחוזי ירושלים) אברהם ברדוגו עו"ד נגד א.ת. כל קשר בע"מ ואח', פסקים מחוזי ס"ב (1) 18 נפסק בעמודים 27, 28 כדלקמן:

"לא הרי פגיעה בפרסום שמייחס לאדם, למשל, מעשים מפוקפקים - בלתי מוסריים, ואף פליליים כהרי פגיעה ביחוס דעות והשקפות גזעניות ברוח "גרמניה הנאצית".
שני אלה חמורים וקשים. אך אין קשה ואין חמורה מההשוואה של אדם במעשיו או בדעותיו לנאציזם הגרמני המתועב (אשר גצים ממנו עדיין מבצבצים מבין אודיו העשנים וגורמים לכאב ולסבל רב עד ימינו אלה).
ייחוס תכונות או נטיות שטניות וארסיות כאלה לאדם, כל שכן לבן העם היהודי, בין שהוא "מזרחי" ובין שהוא "מערבי",

בפני: כב' השופטת רים נדאף תאריך: 31.5.06

שעמו היה הקורבן העיקרי לאידיאולוגיה נאצית נפשעת זו, יש בו כדי להטביע אות קלון על מצחו. זו פגיעה שאין שווה לה ואין דומה לה ואין קשה ממנה בפגיעות האחרות שבלשון הרע. על - כן ראוי למושכים בעט להיזהר בשימושי לשון כאלה זהירות מופלגת.

התבטאויות כאלה ראוי במקומנו לבודדן ולייחדן להקשרן המקורי שנדון לדיראון עולם בידי עמינו ובידי האנושות בת - התרבות כולה...

הכנסת התבטאויות כאלה לזירת הויכוחים בעניינים אלה ואחרים, יש בה גם פיחות במידת הרשעות של האידיאולוגיה הנאצית, שהופכת מעין בת בית שוות ערך למה שנראה בעיני הדוברים כנטייה רעה או כגישה נפסדת."

58. הפרסומים שפרסם הנתבע אודות התובע היו קשים מבחינת התוכן והמשמעות, מבחינת התיאורים שבהם תואר התובע, מבחינת השפה אשר בה השתמש הנתבע כלפי התובע, והן מבחינת מספר הפרסומים. אין המדובר בפרסום אחד ויחיד שפרסם הנתבע אודות התובע, אלא בפרסומים רבים יחסית, אשר פורסמו באתרי אינטרנט שונים ובכתבי עת מפורסמים, ומן הסתם הפרסום ימשיך להופיע באותם אתרים ואותם כתבי עת לתקופה ארוכה, דבר שממשיך ומעצים את הפגיעה בתובע.

למקרא כל הפרסומים שצורפו לכתבי הטענות עולה למצער הרושם כי הנתבע שם לו למטרה את התובע, עקב אחר מעשיו ופועליו של התובע, ופרסם עליו פרסומים שונים ללא כל היכרות קודמת ביניהם.

למעשה התובע ראה לראשונה את הנתבע באולם בית המשפט לאחר שהוגשה תביעה זו. התובע לא ידע מי זה הנתבע, לא הכיר אותו לפני התביעה, ואף לא הכיר את פרסומיו וכתבותיו ודעותיו של הנתבע עובר לגילוי הפרסומים שפרסם הנתבע אודותיו.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

59. הנזק שנגרם לתובע כתוצאה מאותם פרסומים הוא נזק לא ממוני בלבד.

סעיף 7א' לחוק איסור לשון הרע קובע כי:

"(ב). במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא הוכחת נזק.

(ג). במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה, שבו הוכח כי לשון הרע פורסמה בכוונה כדי לפגוע, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע, פיצוי שלא יעלה על כפל הסכום כאמור בסעיף קטן (ב), ללא הוכחת נזק. "

על פי סעיף 7א' דלעיל זכאי הנפגע לקבלת פיצוי מהפוגע אף שלא נגרם לו כל נזק ממוני כתוצאה מהפרסום.

60. על מנת לפסוק פיצוי מעבר לסכום של 50,000 ₪ יש להוכיח כוונה לפגוע בתובע באמצעות הפרסומים שפורסמו נגדו.

ב"כ הצדדים לא התייחסו בפירוט לאלמנט "הכוונה לפגוע" שבסעיף 7א'(ג) לחוק, ובע"פ 677/83 שמואל בורוכוב נגד זאב יפת פד"י ל"ט (3) 205 נידון מקרה של קובלנה פרטית על פי חוק איסור לשון הרע. יש לשים לב לכך שאותו פסק דין ניתן לפני תיקון תשנ"ט של חוק לשון הרע אשר בו הוסף סעיף 7א' לחוק, ושם דובר על פרשנות המונח "כוונה לפגוע" במישור הפלילי, נדונה השאלה אם התקיים האלמנט של כוונה לפגוע על מנת להרשיע בפלילים במסגרת סעיף 6 לחוק.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

באותו פסק דין נקבע כי:

"יש לפרש את הביטוי "בכוונה לפגוע" בסעיף 6 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965, כשמשתרע על הרצון או המטרה או המניע לפגוע באחר, תוך שלילת פגיעה שאינה רצונית, אך המסתברת במידת וודאות רבה".

מטבע הדברים, והיות ודובר שם על הליך פלילי, הרי רמת ההוכחה הנדרשת לאלמנט ה"כוונה לפגוע" שונה מרמת ההוכחה הנדרשת בהליך אזרחי, והפרשנות אשר בית המשפט מצא לנכון שם לתת ל"כוונה לפגוע" היא פרשנות דווקנית ברוח ההליך הפלילי אשר בו התנהל הדין.

משהוסף סעיף 7א' לחוק, וכן משהוסף סעיף המשנה 7א'(ג) אשר בו הורחב שיקול הדעת של בית המשפט לפסוק פיצוי עד 100,000 ₪ במקרה שפורסם לשון הרע ב"כוונה לפגוע" ללא שהוכח נזק ממוני, ומשהפך אלמנט ה"כוונה לפגוע" לאחד מיסודותיה של העוולה האזרחית, להבדיל מהעבירה הפלילית על פי סעיף 6 לאותו חוק, הרי שיש לפרש את המונח "כוונה לפגוע" פרשנות יותר רחבה, ורמת ההוכחה הנדרשת היא נמוכה ממה שנקבע בפסק דין בורוכוב לעיל.

61. הנתבע כאמור לא הסתפק במתקפה כנגד דעותיו ופעילותו הציבורית של התובע, אלא עבר להתקפה אישית כנגד התובע, ופרסם כאמור כי המוניטין והרקורד האקדמאיים של התובע הם ברמה ירודה, כשלא הוכיח הנתבע כאמור לעיל שלא ידע על הישגיו האמיתיים של התובע בעת שפרסם פרסומים אלו, והנתבע אף פנה בפרסומיו לקוראים כדי לפנות לתורמים פוטנציאליים של אוניברסיטת בן גוריון, לשקול את תרומותיהם לאור העסקתו של התובע באוניברסיטה.

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

יש בנתונים הללו כדי לבסס ברמת ההוכחה הנדרשת את אלמנט הכוונה מצידו של הנתבע לפגוע במקום עבודתו, במקור פרנסתו ובמעמדו האקדמאי של התובע, ודי בכך כדי להרחיב את שיקול דעת בית המשפט בפסיקת גובה הפיצוי בהתאם לסעיף 7א(ג) לחוק.

62. בין יתר הנתונים שיש להביא בחשבון בקביעת סכום הפיצוי בגין הנזק הלא ממוני הוא התנהגות הנתבע.

בספרם של המלומדים גנאים, קרמניצר ושנור, לשון הרע, המצוי והרצוי, צויין בעמ' 398 כדלקמן:

"בחישוב נזק זה אפשר להתחשב גם בהתנהגות הנתבע לפני הפרסום ואחריו וביסוד הנפשי שלו, שכן גם התנהגות זו משפיעה על היקף הנזק הלא - ממוני.

כך למשל, מפרסם שטוען בבית המשפט שדבריו אמת, למרות שהוא יודע שאין הדבר כך, מגביר את נזקו של הנפגע. בדומה, מפרסם שיודע על שינוי עובדתי ומסרב לבקשת הנפגע לפרסם עדכון לדברים הפוגעים, מגביר את נזקיו של הנפגע"

ראה גם דנ"א 7325/95, ידיעות אחרונות נ. קראוס, פד"י נב(3) עמ' 1.

הנתבע כאמור סירב לתקן את הפרסום שלו, או אף למחוק אותו מאתרי האינטרנט, והתנה תיקון המעוות במחיקת התביעה נגדו, והתנהגותו של הנתבע, אם כך תרמה להגדלת נזקו של התובע שנמשך עד היום.

63. בהתחשב במכלול הנתונים לעיל, ובמעמדו של התובע כאיש ציבור ידוע ופעיל במספר גופים ותחומים, איש אקדמיה מרצה באוניברסיטה, ובהתחשב בזהותו של הנתבע, איש אקדמיה בעצמו, פעיל ככל הנראה בחיים הציבוריים

תאריך: 31.5.06

בפני: כב' השופטת רים נדאף

והפוליטיים במדינה, אני קובעת כי פיצוי בסך 80,000 ₪ מהווה פיצוי הולם
בנסיבות העניין.

64. לסיכום, אני מקבלת את התביעה בחלקה, ומחייבת את הנתבע לשלם לתובע
סך של 80,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית מיום 29.1.03 ועד יום
התשלום בפועל, וכן הוצאות משפט בסך 5,000 ₪ ושכ"ט עו"ד בסך 10,000
₪ ומע"מ.

המזכירות תמציא העתק פסק דין זה לב"כ הצדדים.

ניתן היום, ה' סיון, תשס"ו (1 יוני, 2006), בהעדר הצדדים.

רים נדאף, שופטת